

MÉDIA- ÉS
HÍRKÖZLÉSI
BIZTOS

Maradj velünk királynő...

A média szerepe a gyermek és fiatalok öngyilkosság megelőzésében

dr. Bodonovich Jenő
Média- és Hírközlési Biztos

Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat
VII. Nemzetközi Médiakonferencia
Balatonalmádi, 2013.09.25-27.

Magyarországon naponta több mint 6 ember hal meg öngyilkosság következtében.

Az öngyilkossági kísérletek száma ennél lényegesen több, egyes kutatók szerint kb. tízszerese. Az öngyilkosság hazánkban 6. halálzási ok.

A gyermek és fiatalkori öngyilkosság mutatói:

- 15-24 éves korcsoportban a 2. halálzási ok, az első a motorbaleset.
- A 25-30 közötti korosztály esetében az első halálzási ok az öngyilkosság.

90%-a pszichiátriai betegségben szenved, ezen belül:

- depresszió 56-87%,-
- alkohol vagy drog betegség 26-55%,
- skizofrénia 6-13% / Kalmár professzor/

Médiatudósítások két fajtája:

- Az egyiket inkább elutasító attitűd jellemzi
- A másikat egy elfogadó attitűd jellemzi,

- a fiatalok érzékenyebbek a médiahatásokra mint az idősebbek és bizony ez megmutatkozik a szuicid követésekben is.
- a gyermek és fiatal korosztály a médiumokból szerzi elsődlegesen információ, sőt magatartási mintáit is.
- ők tekinthetők elsődleges célközönségnek, de így a helyes médiatudósítás hatása elsősorban náluk hozhat eredményt, de természetesen a helytelen tudósítás körükben okozhat elsősorban ismétlődéseket.

Minél hangsúlyosabban jelenik meg az öngyilkosságról szóló tudósítás a médiában, és minél nagyobb a közlés érzelmi töltete, annál gyakrabban talál követőkre.

Az utánczás alapja az azonosulás.

- a tudósítások, címek, képek és más szembeötlő megjelenítések vonzzák a figyelmet
- az írást a címdalán közlik, vagy az 'öngyilkosság' szó a főcímben is megjelenik
- közzéteszik az öngyilkos személy fényképét
- az áldozat híres személy
- részletekbe menően tárgyalják az öngyilkosság módszerét, bemutatják vagy éppenséggel ködösítik a helyszínt
- az öngyilkosságot egyetlen lehetséges megoldásként mutatják be
- az öngyilkosság érthetetlen tettként jelenik meg („Megvolt mindene, amit az élet nyújthat.”)
- leegyszerűsítik az esetet (rossz hangulat miatt elkövetett öngyilkosság)
- a társadalmi helyzetet, identitást, indítékokat meghatóan mutatják be
- a motívumok romantikus színezetet kapnak („hogya örökre egyesüljenek.”)
- az öngyilkosságot pozitív tettként állítják be
- az öngyilkos attitűdje heroikus vagy vágyott vonásokat hordoz. („Az adott szituációban ezt kellett tennie.”)

- ha az öngyilkosságot lelki zavar (pl. depresszió) hatásaként mutatják be, amely egyébként kezelhető lett volna
- ha közlik a szakemberek véleményét és nyilatkozatait is
- ha sikeresen kezelt válsághelyzeteket, alternatív problémamegoldásokat mutatnak be
- ha olyan válsághelyzetekről is beszámolnak, amelyeket sikerült megoldani, s nem vezettek öngyilkossághoz
- ha a médiafogyasztókat ellátják az öngyilkos magatartásra és általában az öngyilkosságra vonatkozó ismeretekkel (pl.: Mit tegyünk, ha valaki közli velünk, hogy öngyilkos akar lenni?)
- ha közlik a segítségnyújtás lehetőségeit, tájékoztatást adnak a segélyvonalokról, a tanácsadó és információ-szolgáltató forrásokról.

A WHO javaslatai és a magyar szakemberek véleménye nyomán a Média- és Hírközlési Biztos ajánlása:

1. Az öngyilkosságot nem szabad sem ésszerű választásként, sem a problémák megoldásaként bemutatni
2. Tájékoztatni kell a közvéleményt az öngyilkosságról mint társadalmi jelenségről.

- 3. Az öngyilkossággal kapcsolatban számos félreértés van, amelynek tisztázása szükséges.**
 - „aki beszél róla, nem fogja megtenni”,
 - „„aki meg akarja tenni, úgyis megteszi...”
- 4. Az öngyilkossághoz vezető tényezők általában sokrétűek és összetettek. Kerülni kell az öngyilkosság leegyszerűsített magyarázatát.**
- 5. Kerülni kell az élményszerű tudósítást, mivel ez az azonosulás lehetőségét növelheti, különösen a kritikus lelkiállapotban lévő személyeknél. pld.**
- 6. Az esemény leírásakor kerülni kell a szenzációkeltést, vagy épp ellenkezőleg az öngyilkosság hétköznapi eseményként való beállítását.**
- 7. Kerülni kell az öngyilkosság kiemelt helyen való közlését és az öngyilkosságról szóló történetek indokolatlan ismételtetését.**

- 8. Kerülni kell a befejezett öngyilkosság vagy kísérlet módszerének aprólékos bemutatását.**
- 9. Kerülni kell a befejezett öngyilkosság (vagy öngyilkossági kísérlet) helyszínének részletes bemutatását.**
- 10. Videó- vagy képsorozat közzétételekor igen körültekintően kell eljárni. A képek, képanyag bemutatásában pedig mértéktartóan.**
- 11. Különös óvatosságra van szükség valamely közszereplő vagy celeb öngyilkosságáról szóló tudósítás során.**
- 12. Egy öngyilkosságról csak akkor tudósítson a média, ha az elkerülhetetlen.**
- 13. A hozzátartozók és az öngyilkosságban elhunytak méltóságának, személyiségi jogainak tiszteletben tartása kötelező. A média nem sértheti a kegyeleti jogokat. Részvétet kell tanúsítani az elhunytat gyászoló emberek iránt.**
- 14. Tájékoztatást kell nyújtani, hogy – igény esetén – a krízishelyzetben lévők, a veszélyeztetettek, az öngyilkost gyászolók hol kaphatnak segítséget.**

15. Az öngyilkosságról szóló tudósításokban állandóan szerepelnie kell egy logószerű, kisebb keretes anyagnak

Ha Ön vagy valaki a környezetében krízishelyzetben van,
hívja mobilról is a

116-123

ingyenes, lelki elsősegély számot!

16. A média egyéb formái

- foglalkoznunk kell az újabb típusú médiumokkal is, például az internettel, ahol egyre többször tesznek közzé részletes leírást az öngyilkosság elkövetésének módjairól
- Az internetről le kell venni minden öngyilkosságra biztató, módjaira ötleteket adó honlapot.

**A jogsértő tartalom bejelentésére szolgál a
Média-és Hírközlési Hatóság**

<http://internethotline.hu/bejelentes> honlapja.

17. Megbízható tájékoztatási források és segítséget nyújtó szervezetek

- a Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetsége, a **LESZ. Hívószáma a 116-123**, mely a nap huszonnégy órájában egész Magyarországról állandóan elérhető, mobilról is hívható. Honlapja a <http://www.sos-116-123.eoldal.hu>

- A Lélekben Otthon Alapítvány elsősorban a hozzátartozók, a hátramaradottak segítségével és a poszt szuicid gondozással foglalkozik. Elérhetőségei: 1047 Budapest, Báthory utca 9., honlapja a www.lelekbenotthon.hu

- Az ajánlás és az azzal kapcsolatos részletes tanulmány megtekinthető a média-és hírközlési biztos www.mhb.nmhh.hu honlapján.

The screenshot shows the website's navigation bar with links: 'NMHH a közönségért', 'NMHH a szakmáért', 'NMHH az újságírókért', 'Médiatanács', and 'Gyengénlátóknak'. The main header features the 'mhb' logo and the text 'MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI BIZTOS'. A search bar is located on the right. Below the header, a large banner reads 'TÁJÉKOZÓDJON AZ ÁTÁLLÁS ÖNT ÉRINTŐ IDŐPONTJÁRÓL:'. A secondary navigation bar includes 'A média- és hírközlési biztosról', 'Hírek', 'Elérhetőségek', 'Panaszbejelentés', 'Ajánlások', 'Szolgáltatás-kereső - TANTUSZ', 'Videó', and 'Képtár'. The main content area shows a breadcrumb trail 'Média- és hírközlési biztos > Ajánlások >' and a section titled 'A Média- és Hírközlési Biztos ajánlásai'. A red oval highlights this section, which contains an article titled 'A média- és hírközlési biztos ajánlása az öngyilkosságokról szóló tudósításokhoz' dated '2012.03.21. 14:45' with the source 'Média és Hírközlési Biztos'. To the right, there is a search box 'Keresés a rovatban' with the text 'Mit keressek?' and a 'Keres!' button. Below the search box is a 'Címkefelhő' section.

- 1. Az öngyilkossági események ne uralják a hírműsorokat,**
- 2. A tudósítások ne legyenek alkalmasak arra, hogy ismétlődéseket idézzenek elő,**
- 3. A krízis helyzetben lévők és a hozzátartozók részére a segítségnyújtás lehetőségeiről tájékoztasson.**

MÉDIA- ÉS
HÍRKÖZLÉSI
BIZTOS

Köszönöm a figyelmüket, várom kérdéseiket!

Dr. Bodonovich Jenő
média- és hírközlési biztos